

AKROPOLITANEC

ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET

REVOLUCIJA
ZA PRIHODNOST

MARIE CURIE –
NOBELOVKA Z VELIKIM SRCEM

VOJNIČEV ROKOPIS

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

VABLJENI!

ART KAMP

MASTINI PARK MARIBOR

VESELA FIZIKA

28., 29. 6. 2018, od 16h do 20h
30. 6. 2018, od 10h do 13h in od 16h do 20h

VSI MALI RAZISKOVALCI, RADOVEDNI OPAZOVALCI IN NADOBUDNI IZUMITELJI, TUDI NA LETOŠNJI DELAVNICI VESELE FIZIKE LAHKO RAZPNETE KRILA VAŠE KREATIVNOSTI IN SI PRI TEM IGRAJE RAZMIGATE MOŽGANE. ČAKAMO VAS Z IZBOROM ENOSTAVNIH, A SLIKOVITIH POSKUSOV, PREKO KATERIH SE BOMO TOKRAT SPOZNAVALI S PRINCIPI VALOVANJA IN PRENOSA ENERGIJE. SKOZI IGRO SE NAUČIMO, KAKO DELUJE SVET, KI NAS OBKROŽA!

AKROPOLITANEC

B E S E D A
U R E D N I K A

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

JUNIJ 2018 | ŠT. 36

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

01/25 11 487

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

02/620 32 40

040 709 955

ODPIRALNI ČAS:

PON–ČET 18h–22h

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Prevajalka in lektorica: Klavdija Blažun

Grafična oblikovalka: Nija Androjna

V TEJ ŠTEVILKI:

• FILOZOFIJA: REVOLUCIJA ZA PRIHODNOST	4
• BIOGRAFIJA: MARIE CURIE – NOBELOVKA Z VELIKIM SRCEM, 4. DEL	8
• ZANIMIVOST VOJNIČEV ROKOPIS	11
• ZNANI IZREKI: PRIJATELJ, POLOVICA MOJE DUŠE	14
• STRIP: SMO ORLI	15

Če upoštevam pridobljene izkušnje širšega kroga poznanih ljudi in predvsem nekaterih bližnjih prijateljev, bi si upal trditi, da smo vsi iskalci lastnega manjkajočega koščka in da ga pogosto iščemo v drugih. Dejstvo je, da sami celovitosti ne moremo doseči in da za popolnost potrebujemo druge, ki bi nas dopolnjevali.

Tako je ena naših glavnih potreb ta, da bi našli nekoga, s komer bi delili svoje misli, sanje, življenje – nekoga, s komer bi delili prijetne kot tudi težje trenutke. Najprej se to odrazi v naši potrebi po ustreznem partnerju. Širše gledano pa gre za potrebo po pravih prijateljih.

Tako pristopamo k iskanju popolnosti, ki je možna le s povezavo raznolikosti v harmonično celoto. Sorazmerno z našo sposobnosti odpiranja in povezovanja z ljudmi se širi tudi krog naše enovite celice. Ta krog se pri nekaterih omeji na en par – pri tistih, ki jim uspe vzpostaviti kolikor toliko soliden odnos le z enim človekom. Naslednji so tisti, ki v svojo sveto celico zajamejo ožji prijateljski krog. Že za to je potrebna velika zrelost, vendar se pri nekaterih ta krog lahko širi še naprej in zajame vse več in več ljudi. Tako imajo nekateri do vseh izredno ljubeč, razumevajoč in pozitiven odnos. Vendar je velikost kroga enotnost odvisna od tega, koliko si vsi vključeni prizadevajo, da bi se ta ohranil.

Ljudje smo povezani in med seboj odvisni. Mislim, da bi morali vzpostaviti srebrni krog, ki bi zaobjel in povezal prav vse nas. Krog, kjer ne bi bilo več tekmovalnosti, temveč le še sodelovanje. Danes se morda res zdi utopično razmišljati o uresničenju tega in s tem o razrešitvi vseh večjih težav, ki nas pestijo. Vendar se uresničitev ene ideje nekje začne – seme je treba posejati in zanj skrbeti. To zmoremo, saj nam globoko v sebi srce velevala ravno to. Le spomniti se moramo, kdo smo, in si upati biti Ljudje.

Andrej Praček, urednik

REVOLUCIJA ZA PRIHODNOST

PIERRE POULAIN

USTANOVITELJ NOVE AKROPOLE V IZRAELU

Ali se moramo učiti iz zgodovine? 3. decembra sem sedel pred svojim prenosnikom in razmišljal o tem, katero temo naj izberem za ta članek. Nisem želel pisati o nečem, kar se mi ni zdelo pomembno. Običajno iskanje primerne teme prepustim svoji intuiciji, toda tistega dne to ni delovalo.

Tako sem se torej lotil drugih nalog ... Minuto pozneje sem dobil komentar od mladega fanta z drugega dela sveta, Malezije. Začela sva klepetati in odločil sem se, da napišem članek o tej seriji tweetov.

Prvotni tweet se je glasil: ***Namesto da poskušamo spremeniti stare oblike in ideje, bi si morali prizadevati za to, da ustvarimo nov način sobivanja.***

Dobil sem odzive v smislu, da se je treba učiti iz zgodovine. Nekdo je pomislil: "Zakaj bi se učili iz zgodovine, če se moramo osredotočiti le na prihodnost." Nekateri komentarji

so se nanašali na uresničljivost ideje: "Glede na razlike in pomanjkanje dialoga med religijami in kulturami se zdi, da ni načina, da bi ustvarili nov način sobivanja. *Spremembo lahko doseže le vsak posameznik pri samem sebi.*"

Verjamem, da obstaja ideja, ki jo je vredno pojasniti, in ker imam v tem članku za to na voljo več prostora kot 140 znakov, kar preidimo nanjo ...

Nič presenetljivega ni, če rečemo, da je današnji svet postal "globalen". Ta globalizacija se je začela na političnih in gospodarskih ravneh ob koncu druge svetovne vojne, ko so prevladovale mednarodne institucije, katerih cilj je bil vzpostaviti mednarodni dialog in komunikacijo na političnem, gospodarskem, kulturnem in izobraževalnem področju ... Toda vse se je močno pospešilo ob koncu preteklega stoletja, najprej z razvojem interneta ter nato z razmahom družbenih omrežij in pametnih telefonov.

Skupaj z globalizacijo pa so se hkrati pokazale tudi njene meje. Fizika nas uči, da bo vektor, usmerjen v določeno smer, vedno izzval reakcijo v obliki nasprotne sile, ki bo delovala v nasprotni smeri. Vse v življenju ima svoje "nasprotje-dopolnitev". Tako kot torej ustvarjamo lastno senco, kadar hodimo pod soncem, tudi pojav globalizacije ustvari nasprotno silo, ki vodi do ločevanja in izolacije.

In tu smo, med dvema nasprotnima silama, ki podobno kot dve strani kovanca ne moreta živeti ena brez druge: globalizacija in izolacionizem. Na prvi pogled se zdi, da gre za dve povsem različni stvari: globalizacija se pogosto dojema kot posledica "establišmenta", pri katerem nasprotujoče sile zavračajo ustaljeni red bodisi z "leve" strani – gibanje Anonymous, Snowden, hekerji – z "desne" – populistična politična gibanja, kot so "Front National" v Franciji, "FPO" v Avstriji ... ali val, ki je prinesel Donalda Trumpa na predsedniški stol ZDA.

Ta pojav soočanja z "dvema stranema istega kovanca" ni nov. Pred globalizacijo in izolacionizmom, ki smo jima bili priča v zadnjem stoletju, smo imeli nasprotje med kapitalizmom in komunizem, ki sta bila prav tako oba dve strani istega kovanca. Nobeden med njima ni mogel najti svoje identitete povsem neodvisno od svoje "sence", druge strani kovanca.

V resnici naša družba temelji na številnih tovrstnih parih nasprotij, pri katerih se ena stran vedno bori z drugo in pri katerih nobena stran ni ponudila prave rešitve niti upanja za svetlejšo prihodnost.

Poglejmo si nekaj primerov ...

Omenili smo že "globalizacijo" in "izolacionizem". Obstoječi način uresničevanja globalizacije ne deluje. Globalizacija navidezno daje svobodo z odpravo meja (na primer v Evropi) za ljudi in blago, v resnici pa je z uporabo novih tehnologij prinesla nadzor nad osebnimi podatki. Po vsem svetu je ustvarila glomazen sistem nadzora in omejenih svoboščin. Na nasprotni strani kovanca izolacionizem vodi do ločevanja kot načina zaščite posameznikove in/ali nacionalne svobode, ločevanje pa običajno vodi do nasprotovanja in konflikta med deli (narodi, vere, ideologije ...)

Za nasprotje "demokracije" se pogosto postavlja "tiranija", pri čemer je prva predstavljena kot edina alternativa za scenarij, ki celotno moč polaga v roke enega egocentričnega posameznika ... kot se to žal dogaja v različnih državah. Toda demokracija, kot se je nedavno izkazalo, je daleč od "panacee universalis", zdravila za vse, krone političnega sistema. V demokraciji je namreč moč odvisna od volilnih glasov, ki predstavljajo mnenje in ne vedno tega, kar je dejansko dobro, politiki pa imajo dve različni vrsti retorike: pred volitvami ... in po njih. Vsi se spomnimo znamenitega stavka Ariela Sharona, nekdanjega izraelskega premierja, ko je dejal: "Od tu se stvari vidijo drugače kot od tam."

V RESNICI NAŠA DRUŽBA TEMELJI NA ŠTEVILNIH TOVRSTNIH PARIH NASPROTIJ, PRI KATERIH SE ENA STRAN VEDNO BORI Z DRUGO ...

Dejstvo je, da je ta nasprotujoča si retorika pripeljala do položaja, v katerem politiki niso izvoljeni zaradi svoje primernosti, učinkovitosti ali modrosti njihovih predlogov. Izvoljeni niso niti zaradi svojih vrlin in osebnega zgleda. Izvoljeni so, ker govorijo to, kar bi si želeli slišati ljudje ... po volitvah pa običajno delajo, kar želijo sami.

Demokracija se prikazuje kot poslednji ščit proti tiraniji, vendar je povzročila indiferentnost, če že ne pomanjkanje zaupanja – zlasti mladih generacij – do politikov in političnih vprašanj na splošno. Ta položaj pa je odprto vabilo k zdrsu v tiranijo.

"Sekularno" se prikazuje kot nasprotje "verskega". To ni novo vprašanje in tu imamo opravka z zelo starim "kovancem". Včasih se zdi, da obstajata le dve možnosti: verjeti v obstoj vsemogočnega božanstva po človeški podobi – božanstva, ki ima torej človeške vrline in slabosti – ali ga popolnoma zanikati kakršno koli inteligenco v naravi in cilj evolucije. V skrajnem primeru prva možnost vodi do verskega fundamentalizma in druga možnost do črnogledega materializma, ki ne pozna smisla in upanja.

Seveda obstaja še več "kovancev", veliko več, toda moj cilj ni predstaviti izčrpen seznam. Želim samo pokazati, da naš svet temelji na dualnem razumu, na dualnosti. Vedno obstajata ena stran in njeno nasprotje. To je na svoj način povsem normalno ali bolje rečeno "človeško", saj tako človeški intelekt dojema in analizira svet.

Toda čeprav menim, da je ta dualni pogled na svet normalen, to ne pomeni, da moramo pustiti, da nas vodi. Navsezadnje imamo vsi čustva, to je normalno. Toda ali to pomeni, da moramo pustiti našim čustvom, da nas vodijo? Seveda, da ne. Nekdo, ki ga vodijo čustva, bi pogosto veljal za nezrelega in neprimernega za vodenje drugih ljudi. Splošno sprejeto je, da mora prevladati intelektualen, racionalen in dualen razum.

Toda kot smo dejali prej, dualen razum ni ponudil prave rešitve. Zakaj torej ne bi tega dualnega načina dojemanja resničnosti imeli za enega od načinov razumevanja sveta – kot je eden od načinov njegovega razumevanja prek čustev

– vendar to ni nujno najboljši način. S tem mislim, da če evolucijo razumemo kot nenehno gibanje in če sprejmemo, da to gibanje prinese spremembe in transformacijo, potem si lahko po tisoč letih "dualnosti" upravičeno postavimo preprosto vprašanje: "Kateri je naslednji korak?"

In kateri je lahko korak dlje od dualnosti, če ne enotnost? Trdno verjamem, da je dualnost del preteklosti – in še vedno del naše sedanjosti – enotnost pa pripada naši prihodnosti.

Trdno verjamem tudi, da pot od dualnosti do enotnosti ni linearna. S tem mislim, da dualni razum ne bo "evoluiral" na določen način, dokler ne bo dojemal sveta kot enega. Tako kot naše emocije in čustva niso evoluirali ter naposled postali ideje in pojmi. Oboje obstaja vzporedno.

To pomeni, da moramo za dosego enotnosti narediti "preskok", uporabiti, zgraditi oziroma prebuditi moramo novo "mentalno orodje". Novo vrsto razuma, če lahko tako rečem. Ali če poenostavim: to je nov način dojemanja nas in sveta ter izgradnja odnosa med nami in svetom. Zato sem v tvitu napisal, da se je bolje osredotočiti na prihodnost kot spreminjati preteklost.

Toda ali je to sploh mogoče? Kako lahko pustimo za seboj to dualno nasprotje, ki je tako prisotno na številnih področjih našega življenja?

Verjamem, da lahko. In verjamem, da je tu ključ človekove evolucije in ključ resnično svetlejši kolektivni in individualni prihodnosti.

TRDNO VERJAMEM, DA JE DUALNOST DEL PRETEKLOSTI – IN ŠE VEDNO DEL NAŠE SEDANJOSTI – ENOTNOST PA PRIPADA NAŠI PRIHODNOSTI.

Dualnost bo vedno del sveta, saj dualni razum ne zna drugače dojemati resničnosti. Toda proti iluziji dualnosti se lahko borimo kot proti edinemu načinu dojemanja resničnosti. Znamenito učenje iz indijske filozofije, zapisano v Bagavadgiti, govori o mlademu bojevniku, imenovanem Ardžuna – arhetipu človeštva – ki se bori z vojsko Pandujcev – vrlinami – proti zelo številnim Kurujcem – ali človeškim šibkostim.

Naj kot zanimivost pripomnimo, da vrline simbolizira pet bratov, Pandujcev – Pandujevih sinov – ki skupaj predstavljajo peti človekov princip v skladu z isto starodavno filozofijo. Naj povemo samo, da je ta princip imenovan *manas* – v katerem najdemo koren *man*, ki simbolizira, kaj je človek *zares* – ali v potencialu. Manas pa je le drug način uporabe našega razuma, Manas ne odpravi razlik; vse dele vključi v širšo identiteto in enotnost, kjer ima vsak del svojo vlogo.

Pomislimo na primer na človeško telo. Vsakdo med nami tvori "enotnost", toda naša telesa sestavljajo različna tkiva, oblike, tekočine in organi. Vsako ima svoje posebnosti, toda "mi" smo enotnost, ki ni le rezultat vsote sestavnih delov. To je naša identiteta, naš "ego", naš jaz. Če ga poskušamo razdeliti, bi zboleli, na primer za shizofrenijo, ali bi postali razcepljena osebnost.

Če vzamemo ta primer, bi rekel, da "globalizacija" pomeni, da bi vsak del, vsak organ delil svojo značilnost s preostalimi organi. Če bi naše telo primerjali z globaliziranim svetom, potem bi poskušali misliti ne le možgani, temveč tudi srce in pljuča ... in želodec bi želel utripati kot srce. Seveda bi se celota sesula.

Enako bi se zgodilo, če bi vladal "izolacionistični" model, pri katerem bi srce utripalo samo zase, ne da bi delilo svojega delovanja s preostalimi deli telesa ... tudi v tem primeru bi se celota sesula.

Edini model, ki lahko preživi, je ta, pri katerem vsi deli pripadajo *eni enotnosti*. Čeprav se posamezni deli seveda ne bodo zavedali natančnih značilnosti te višje identitete, bo vsak del sprejel in našel svoj smisel, ki mu bo dal občutek pripadnosti celoti.

Lahko rečem, da enako velja za človeštvo. Sam to enotnost imenujem *človeštvo* in mi – kot posamezniki, kot narodi, kot vse veroizpovedi in ideologije – smo vsi deli tega človeštva. Teoretično je to enostavno razumeti. Toda, ali se *istovetimo* s človeštvom? Ali smo res zavestno del njega? Mislim, da ne ... daleč od tega.

Šele takrat, ko bomo lahko korenine naše identitete videli v človeštvu, bomo postali "eno". Zahodnjak ali vzhodnjak, veren ali neveren, jud, budist ali musliman, Francoz, Izraelec ali Japonec ... vsak med nami bo tako "prispeval svoj del". Toda vsi bomo to delali z občutkom pripadnosti enemu in edinemu človeštvu, skupaj bomo sestavljali enotnost.

Seveda to zahteva napor; žrtvovanje neposrednega osebnega interesa za dobro celotnega človeštva ... toda če vzamemo, da "smo človeštvo mi", potem to niti ne bo taka žrtev. Navsezadnje bomo še naprej delovali v svojo lastno dobrobit.

To je po mojem mnenju pot v prihodnost. Zato sem dejal, da je treba preteklost pustiti v preteklosti in da se je treba osredotočiti na prihodnost, na prebuditev človečnosti v nas.

Je to možno? Verjamem, da je. V več kot 30 letih vodenja filozofske šole Nova Akropola v Izraelu in 40 letih hoje po Poti klasične filozofije sem imel priložnost videti veliko ljudi, mladih in ne tako mladih, hoditi po Poti in doseči novo raven identitete. Verjamem, da lahko vsakdo doseže svojo človečnost, toda če jo le razumemo in se z njo strinjamo, to ne zadostuje. Moramo jo živeti. Jo udejanjati. Biti ta človečnost.

Verjamem, da je to najpotrebnejša revolucija v sedanji fazi človeštva, in vse vabim, da se pogumno pridružijo tej revoluciji.

M A R I E C U R I E -

N O B E L O V K A

Z V E L I K I M S R C E M

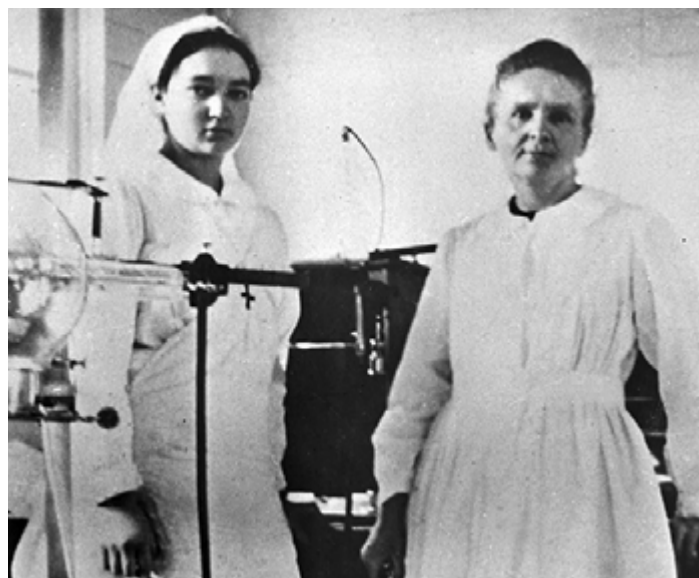
~ 4. del

VOJKO KOVAČIČ

MARIJA ZASIJE

PRVA SVETOVNA VOJNA

Leta 1914 je izbruhnila prva svetovna vojna, v kateri se je Marija pokazala v polnem sijaju. Takoj je uvidela, da bo vojna dolga in krvava. Najprej je iz Pariza, proti kateremu so prodirali Nemci, spravila na varno vso zalogo radija, potem pa se je lotila opremljanja bolnišnic z rentgenskimi napravami. Vedela je, da je zdravstvo popolnoma nepripravljeno in neopremljeno za takšne razmere in da bodo tovrstne naprave ključne pri operacijah ranjencev. Ta krhka in bolehná ženska je zbrala neverjetno energijo in odločnost ter vsa štiri leta nenehno delovala na poti med Parizom in frontno črto. Z rentgenskimi napravami je opremila več kot 200 bolnišnic in dvajset avtomobilov ter poleg tega za operatorsko delo izučila še 500 strežnic. Tudi sama je bila nenehno v operacijskih dvoranh, kjer je pomagala kirurgom pri rokovanju z napravami. Ni se

MARIJA IN HČI IRENA V BOLNIŠNICI V BELGIJI, 1915

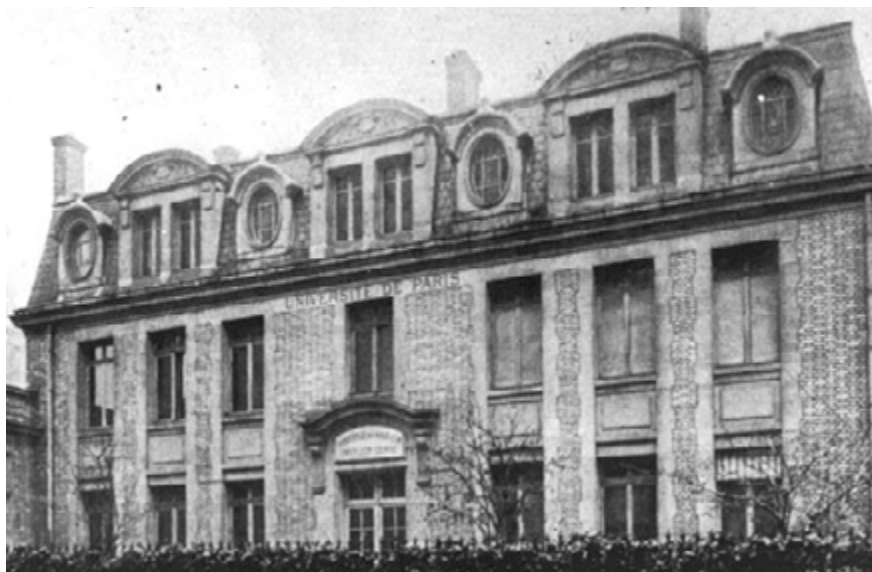
ozirala niti na zdravju škodljivo sevanje niti na nenehne nadčloveške napore, če je lahko s tem nekomu prihranila bolečine ali ga odrešila invalidnosti. Na poziv vlade je od vojne izčrpani državi darovala tudi vse svoje imetje.

RAZISKOVALKA IN MENTORICA

Konec vojne je pričakala s ponosom, saj je s svojim nesebičnim in zelo učinkovitim delom zares močno prispevala k temu, da je bilo olajšano trpljenje tistih, ki so bili najbolj potrebni pomoči. Toda država se je zopet izkazala za zelo mačehovsko. Hitro je vse utonilo v pozabo in nikakršnega priznanja ni hotelo biti za Marijo, čeprav tedaj Francija ni skoparila z viteškimi križci.

MARIJA V ENIEM OD AVTOMOBILOV Z RENTGENSKO NAPRAVO, 1917

INŠTITUT ZA RADIJ V PARIZU, 1920

Toda Marije to ni niti malo motilo, saj so bila pred njo srečna in ustvarjalna leta. V novozgrajenem inštitutu so končno nastali pogoji za resno znanstveno delo. Potrebovali so le še nekaj radija, ki pa je bil zelo drag, saj je bilo treba za gram odšteti kar milijon frankov. Toda kadar je treba, dobrim namenom vedno pridejo nasproti pravi ljudje. Tako se je na inštitutu pojavila ameriška novinarka Melony, ki je takoj, ko je izvedela za Marijine težave, organizirala dobrodelno akcijo. Gram radija, darilo ameriških izobraženik, je Mariji v beli hiši izročil sam predsednik Združenih držav. Ameriški mediji so dogodek pospremili s silnim pompom, tako da so Mariji na koncu čisto pošle moči. Takrat se je s svojo slavo že nekako sprijaznila, saj se je zavedala dolžnosti, ki jo ima kot javna osebnost. Odigrala je svojo vlogo in v vseh pogledih

MARIJA S SKUPINO SVOJIH ŠTUDENTK

PREDAVANJE NA SORBONI

upravičila dober zgled, ki ga ljudje še danes prepoznavajo v njej.

V letih, ki so sledila, je bila Marija zelo aktivna. Poučevala je na dekliški šoli, predavala na Sorboni, vodila raziskave na inštitutu, bila mentorica številnim generacijam študentov in dobro odigrala tudi vlogo matere. Kar 450 znanstvenih publikacij so prispevali njeni učenci, od katerih jih je trideset tudi sama. Več kot trideset doktorjev znanosti je prišlo iz vrst njenih varovancev. Bila je čudovita mentorica in odlična upravnica inštituta. Desetine mladih raziskovalcev je v vsakem trenutku lahko računalo na njeno polno podporo. Odnos med profesorico in študenti je bil ljubeč in spoštljiv.

Profesorji in mladi raziskovalci so bili kot nekakšna velika harmonična družina, poleti so skupaj odhajali celo na letovanja.

Do zadnjega meseca svojega življenja je trdo delala in poskušala dokončati vse zastavljeno. Umrla je v 67. letu starosti zaradi levkemije, za katero je zbolela zaradi izpostavljanja ionizirajočemu sevanju. Hči Irena je šla po njenih stopinjah, saj je bila mati tudi njena mentorica. Tudi Irena je dobila idealnega

FRÉDÉRIC JOLIOT IN IRENA JOLIOT-CURIE V LABORATORIJU
INŠTITUTA ZA RADIJ V FRANCII, 1935

sopotnika, s katerim sta leto po materini smrti prejela Nobelovo nagrado za odkritje umetne radioaktivnosti. Njena druga hči Eva pa se je usmerila v glasbo in novinarstvo. Za razliko od sestre, ki jo je sevanje prav tako kot mater spravilo v prezgodnji grob, je Eva doživela 103. leto. Med drugim je napisala čudovito biografijo zakoncev Curie, iz katere je črpal tudi avtor tega članka.

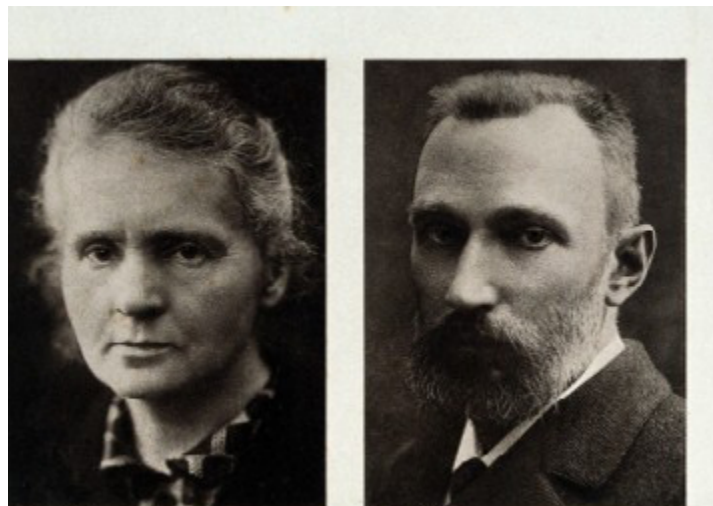

EVA CURIE LABOUISSSE, 1961

ZAKLJUČEK

Ko se na koncu ozremo in poskušamo ovrednotiti Curijeva in njuni življenji, ne moremo mimo tistega najvrednejšega, kar sta zapustila človeštvu. To ni radioaktivnost ali radij, ki bi ju slej ko prej odkril nekdo drug. Obsijana z žarometi javne pozornosti in slave, sta v popolnosti odigrala vlogi človeka. Tako kot radij, ki je s sevanjem razkril, da nekje tam v globini atoma obstaja jedro, iz katerega to sevanje prihaja, nam njuna človečnost vlija gotovost, da tudi v globini nas ljudi obstaja podobno jedro, le dovoliti moramo, da se dobrota, ki jo seva, prebije na plan.

Oba sta izhajala iz zdravih družin in čeprav v zelo težavnih, celo tragičnih okoliščinah, so tako Skladowski, kot tudi Curiji, v svoji sredini gojili ljubezen in solidarnost. Niso poznali tekmovanja ali trganja za dediščino, kar je pogosto usodno za družinske in sorodstvene odnose. Kjerkoli sta Curijeva živela in delala, se je ta pozitivni vpliv širil tudi na druge ljudi, pa naj je šlo za svojece, dijake, študente, sodelavce ali prijatelje. Hčeri nista bili z materjo toliko, kot bi si želeli, a tudi to je bilo dovolj, da sta jo zelo spoštovali in iskreno ljubili.

MARIJA IN PIERRE CURIE

Mariji ni bilo z rožicami postlano, temeljito se je namučila v svojem življenju in doživela številne udarce usode. "Z leti se nekako utrdiš," je imela navado reči, "sadiš, gradiš in gledaš, kako raste, nase pa pozabiš". 🌱

VOJNIČEV ROKOPIS

Vojničev rokopis je dosedanji najskrivnostnejši ilustrirani rokopis. Je eden od največjih ugank kriptografije, njegov resnični pomen in vsebina pa sta nam še vedno popolnoma neznanata.

Gre za besedilo nepoznanega avtorja, napisano z neznano pisavo v neznanem jeziku ali šifrah. Besedilo je izredno bogato ilustrirano z nenavadnimi ilustracijami, za velik del katerih ne vemo, kaj pomenijo.

Neznan pa je tudi njegov nastanek. Verjetno je nastal nekje v Severni Italiji v času italijanske renesanse. To sklepamo po starosti pergamenta, na katerem je besedilo napisano in katerega starost je z metodo radiokarbonskega datiranja ocenjena na zgodnje 15. stoletje.

Besedilo je dobilo ime po Wilfridu Vojniču, ameriškem antikvarju, bibliofilu in zgodovinarju poljskega porekla. Vojnič

je imel eno od največjih podjetij za nabavo najredkejših knjig na svetu. Vojničev rokopis je, kot pravi sam, prišel v njegovo last leta 1912 nekje v Italiji in je ostal pri njem vse do njegove smrti leta 1930.

Kaj piše v rokopisu, o tem nihče ne ve ničesar. Odkar je bil odkrit, so ga poskušali razvozlati največji kriptanalitiki, vključno s tistimi, ki jim je v drugi svetovni vojni uspelo razbiti nemške in japonske vojaške šifre, toda brez uspeha. Celo moderni računalniki so nemočni pred njegovimi neobičajnimi črkami. Tako je manuskript postal slaven kot največja kriptogramska uganka današnjega časa. Obstajajo najrazličnejše teorije – od tiste, da je rokopis čista prevara, pa do tiste, da je to šifrirano besedilo najglobljega pomena. Predpostavka o prevari se ne zdi verjetna, ker je besedilo presofisticirano, da bi šlo le za prevaro. Ko opazujemo njegove risbe, dobimo vtis, kot da gre za farmakopejsko, medicinsko ali alkimistično besedilo.

Rokopis ima dimenzije približno 15 x 23 cm, obsegal naj bi 272 strani, od česar se jih je ohranilo 240. Popisan je z neznano pisavo, ki teče od leve proti desni, in od zgoraj navzdol, kar nakazuje na evropski slog pisanja. Abeceda ima od 25 do 30 različnih črk, "glifov" in poleg tega še nekaj deset znakov, ki se ponovijo le enkrat ali dvakrat. Celo besedilo ima 170.000 črk. Pisava je elegantna, tekoča in urejena. Kljub razlikam v slogu pisave se večina strokovnjakov strinja, da ga je napisala ena sama neznana roka.

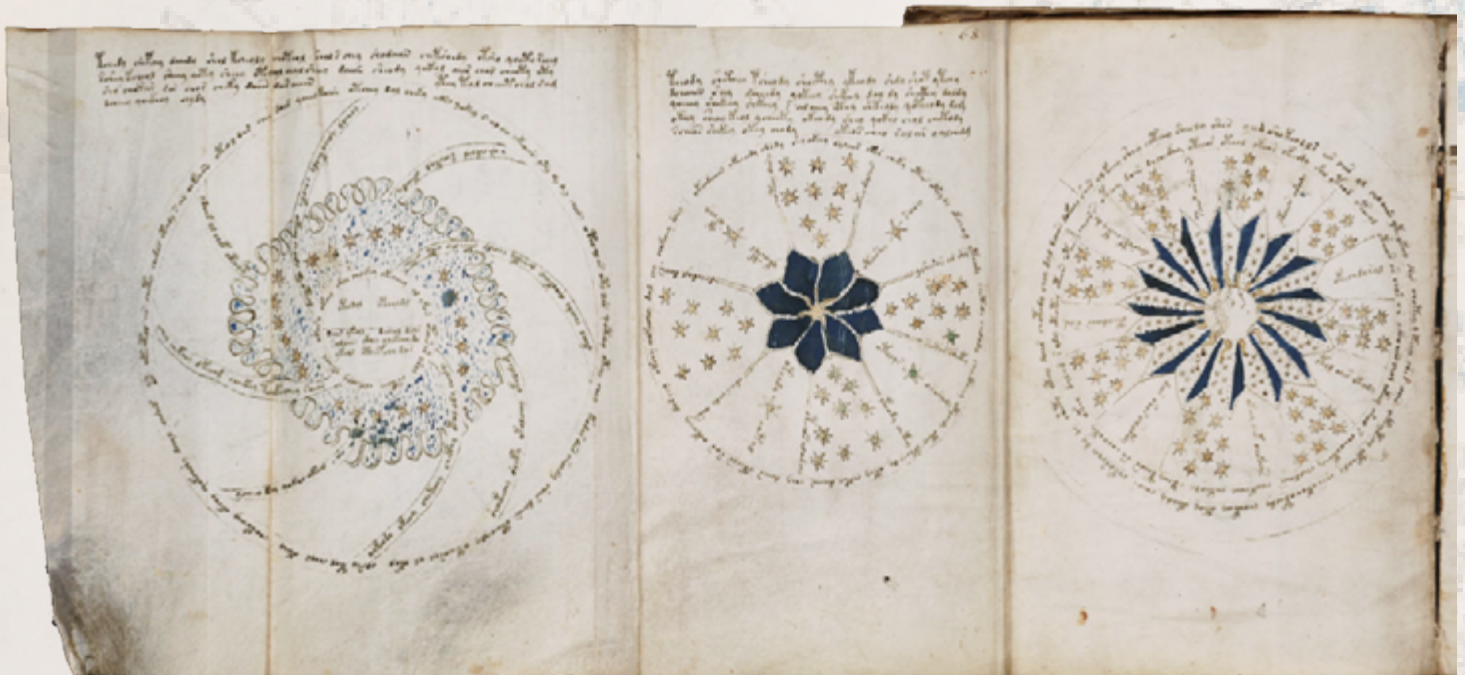
Skoraj vse stranice vsebujejo barvne ilustracije, ki so enako neobičajne kot pisava. Podobne risbe niso najdene nikjer drugod, v nobenem drugemu manuskriptu nimamo ničesar podobnega.

Večji del rokopisa se glede na ilustracije lahko razdeli na šest različnih delov: herbalnega, astronomskega, biološkega, kozmološkega, farmacevtskega in del z recepti.

Herbalni del obsega 112 listov. Od rastlin, upodobljenih v rokopisu, ni identificirana nobena znana. Zdi se, kot da bi bile nekakšne kombinacije več različnih rastlin: korenine ene vrste, listi druge vrste in cvet od tretje vrste. Prva beseda na posamezni strani z rastlino se na tej strani pojavi le enkrat in verjetno predstavlja ime rastline.

Astronomski del obsega 21 listov. Vsebuje krožne diagrame s soncem, luno in zvezdami. Ena serija 12 diagramov prikazuje zodiakalna znamenja, med katerimi so Ribi, Bik, Strelec itn.

Zraven vsakega diagrama se pojavlja 30 ženskih likov, "nimf", katerih vloga ni znana.

Kozmološki del obsega 13 listov. Vsebuje tudi krožne diagrame ali "rozete", ki so med sabo povezani z nekakšnimi "mostovi". V njih so narisani neke vrste gradovi. Ne vemo, kaj pomenijo te rozete.

Biološka sekcija obsega 20 listov. To so najbolj nenavadne in najbolj skrivnostne risbe tega rokopisa. Na njih so narisane ženske figure znotraj zapletenega sistema cevi in bazenov. Vse to spominja na sistem notranjih organov pri človeškem telesu. Mogoče pa prikazujejo posamezne faze alkimističnih procesov.

Farmacevtski del obsega 34 listov. Vsebuje risbe posameznih delov rastlin ter predmete, ki spominjajo na lekarniške pripomočke.

Del z recepti obsega 22 listov. Te strani so cele popisane z besedilom in so brez ilustracij, razen majhnih zvezdic, ki označujejo posamezne odstavke. Predpostavlja se, da so tu zapisani recepti za razne lekarniške ali alkimistične pripravke.

Vojničev rokopis je, če povzamemo, ena najznamenitejših ugank našega časa, ki še čaka svojega Champolliona.

Oglej si:

CELOTNI ROKOPIS: PRELISTAJ

CELOTNI ROKOPIS: VISOKA LOČLJIVOST

AMICUS ANIMAE MEAE DIMIDIUM

– PRIJATELJ, POLOVICA MOJE DUŠE

To je izrek, ki je znan iz Horacijevih v Epod, v katerih starorimski pesnik Quintus Horatius Flaccus svojega prijatelja Vergilija naziva z "animae dimidium", s čimer je mišljeno, da je bližnji prijatelj kakor drugi jaz.

Prijatelj je tisti, ki sanja o istem kakor mi, ki stremlji po istem kakor mi, ki je naš življenjski sopotnik, pomočnik in opora – skratka, naš dopolnjujoči del. Ničesar lepšega in močnejšega ni od tega, da se najdejo take sorodne duše, ki z ramo ob rami udeležajo skupne ideale.

Ljudje so lahko tudi različni glede na svoje sposobnosti in področja delovanja, kar še ne pomeni nujno, da ne morejo življenjske poti prehoditi skupaj. Če jih kljub vsem zunanjim razlikam povezuje sorodstvo v duhu, se te razlike prelevijo v dopolnjevanje, prijatelji pa se tako lahko povežejo v močan in vsestranski tim, ki uresničuje skupne ideale.

Vergilij in Horacij sta oba bila pesnika v Mecenovem krogu, kjer so se zbirali vsi najbolj znani pesniki tistega časa pod močno idejno in finančno podporo Gaiusa Maecenasa Melissusa. Ta pa je bil najzaupnejši svetovalec cesarja Oktavijana, prvega z nazivom Avgust. Po času hudih notranjih političnih razdorov in državljanskih vojn se je rimska identiteta začela krhati, izgubljali so se stari simboli, vrednote, junaki Ravno Mecenov krog pesnikov je zaslužen za ponovno vzpostavitev rimske narodne zavesti ter skupaj z vzponom Oktavijana na oblast za stabilizacijo in utrditev Rima kot najmočnejšega imperija takratnega sveta.

Podobno je prijateljstvo povzdigoval Aristotel, ko je dejal: "Amicus est unus animus in duobus corporibus – prijatelj je ena duša v dveh telesih."

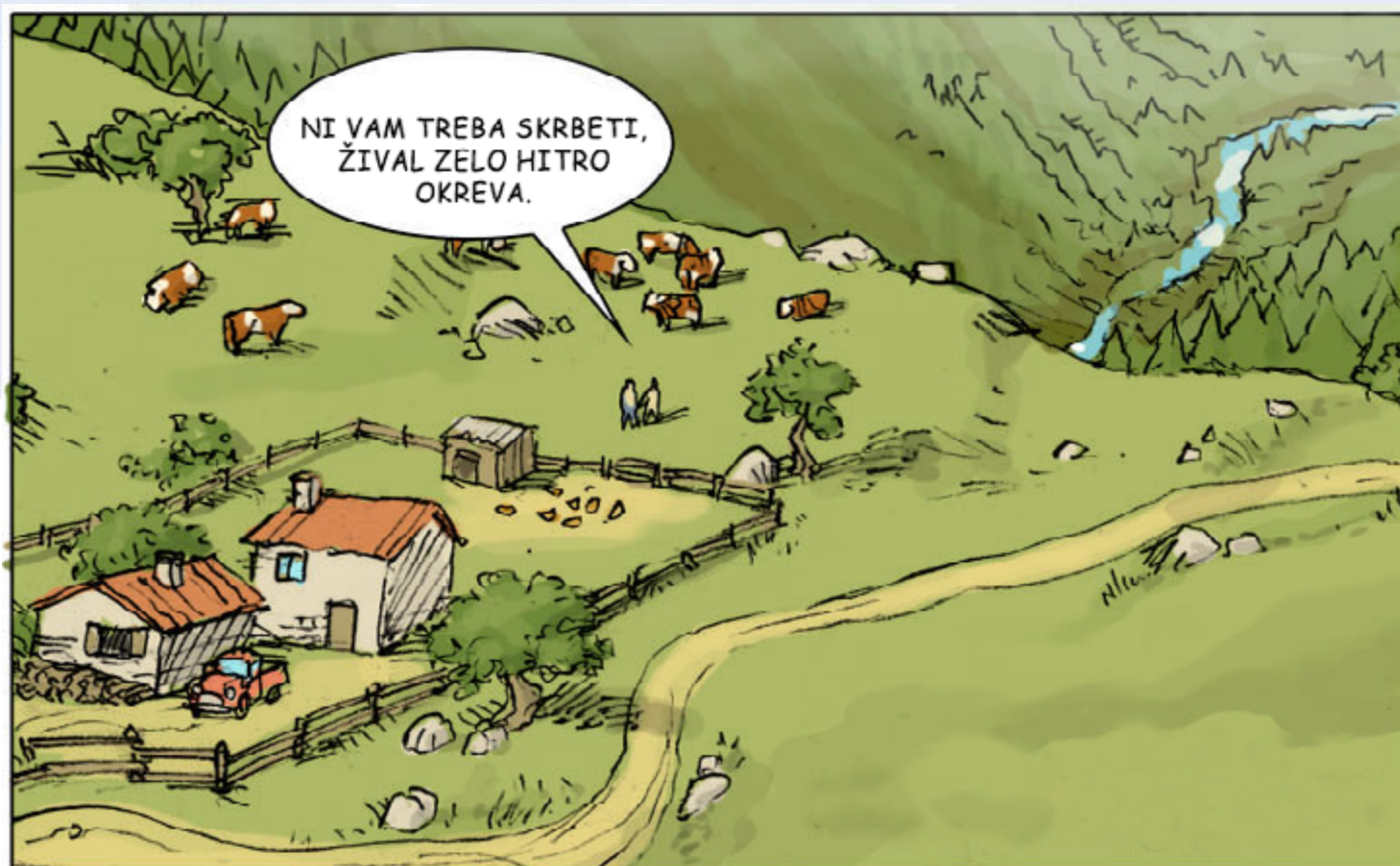
HORACE, VIRGIL AND VARIUS AT THE HOUSE OF MAECENAS
JALABERT, CHARLES FRANCOIS (1819-1901)

Niti Zenon se ni oddaljil od tega ideala, ko je izjavil: "Alter ego est amicus – prijatelj je drugi jaz."

Za Cicera velja podobno: "Amicus est tanquam alter idem – prijatelj je kot drugi jaz."

Iz teh izjav ter izjav številnih drugih literarnih in filozofskih velikanov antičnega obdobja lahko razberemo, kako pomembno je bilo prijateljstvo v tistem času. Pravo prijateljstvo je pomenilo vez, ki presega osebno korist in prijetnost ter sega na področje same esence človeka, od koder poveže vse tri svetove – duhovnega, psihičnega in fizičnega. Taka povezava je kot drevo, ki s svojimi koreninami v duhovni sferi črpa navdih, raste naprej skozi psihični svet, ga bogati ter kot deblo z vejami daje oporo čustvom in razumu, na koncu pa prek dejanj pripelje do splošne koristi, ki vsakemu medčloveškemu druženju daje smisel, tako kot hranljivi sadeži dajejo smisel drevesu. 🌳

SMO ORLI

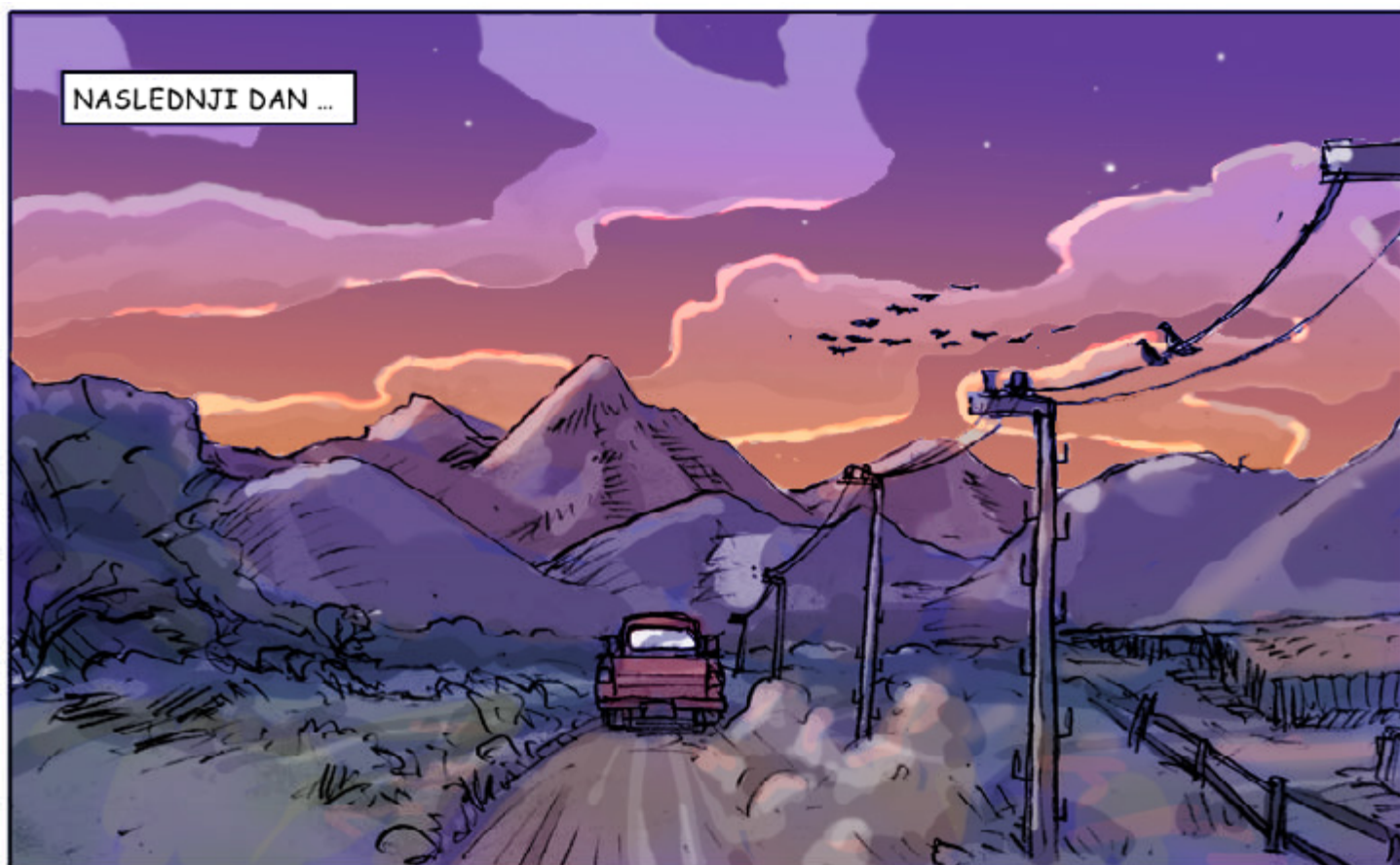

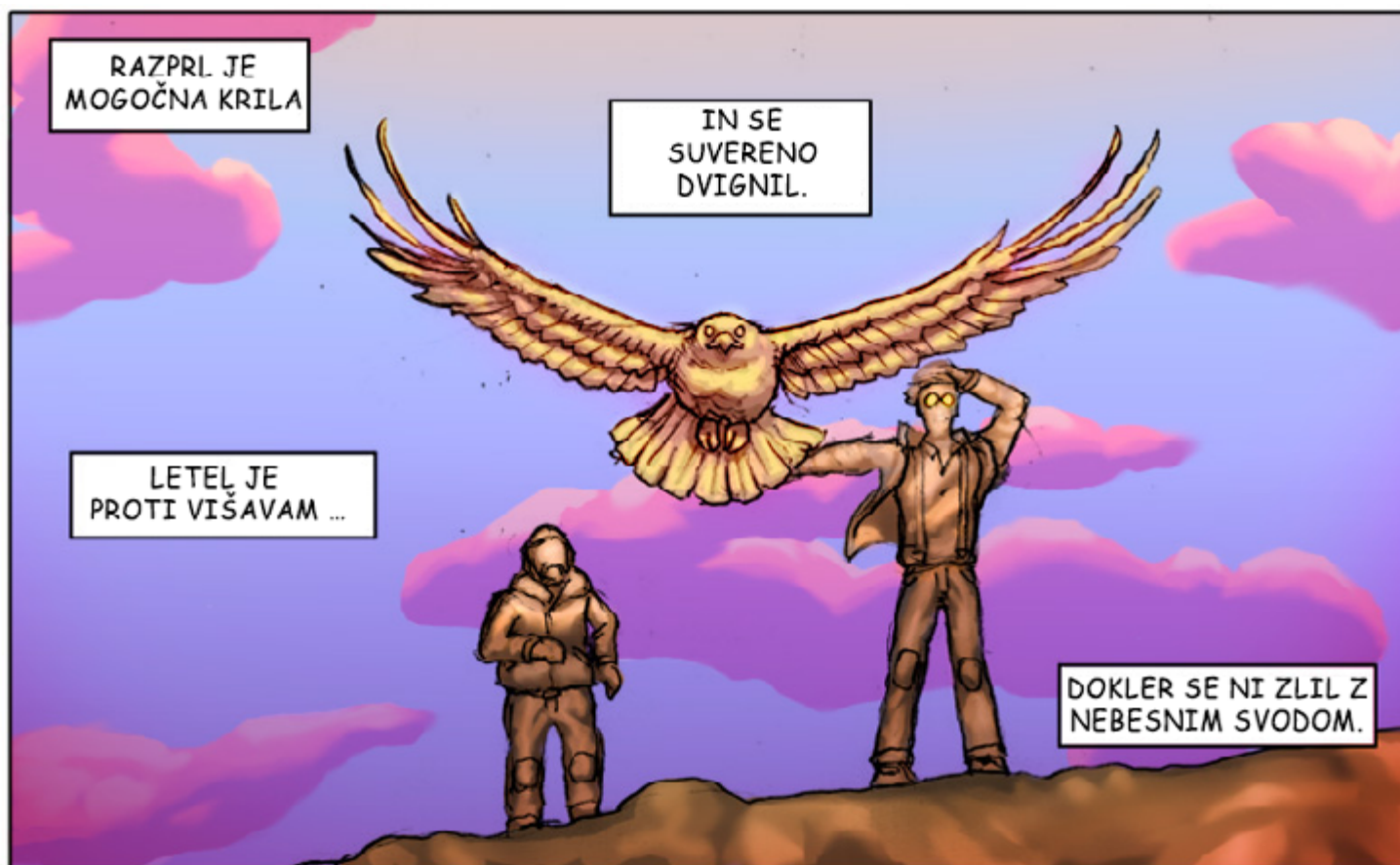

DOKLER NEKEGA DNE,
KO SPOZNAJO SAME SEBE,
RESNICA NE RAZPRE
NJIHOVIH KRIL ...

IN TAKRAT ODKRIJEJO,
DA JE NJIHOVA USODA
LETETI PO NEBU,

PODNEVI POD
VELIČASTNIM
SONCEM,

IN PONOČI POD
SIJOČIMI
ZVEZDAMI.

NAPOVEDNIK DOGODKOV

Dogodki za mesec JULIJ IN AVGUST 2018.

Dogodki potekajo v prostorih društva v Ljubljani in Mariboru ali na vnaprej razpisani drugi lokaciji.

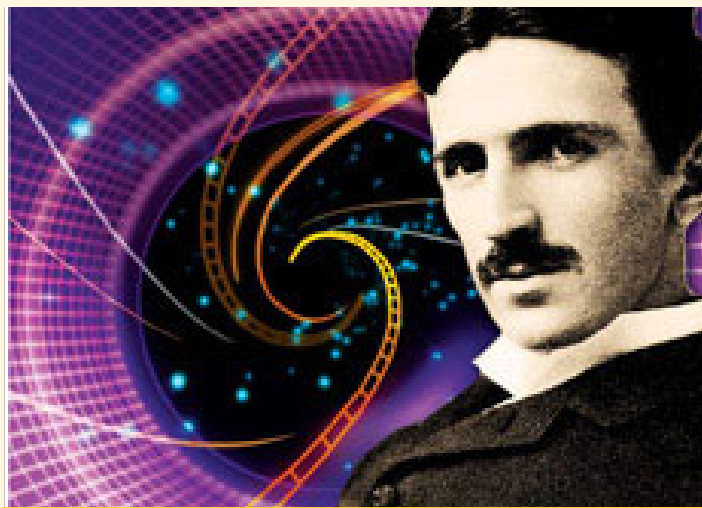
MALI PRINC — VELIKI UČITELJ

Predavanje

ČETRTEK, 19. JULIJ, OB 19:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Vstop prost!

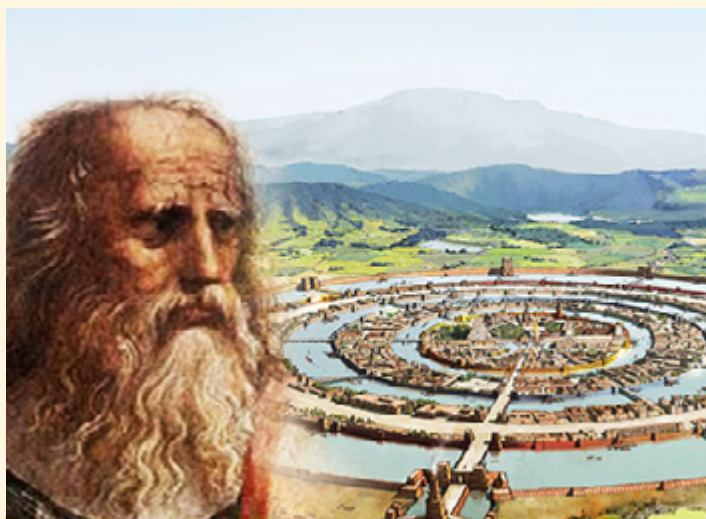
TESLA — ČUDEŽNA MOČ IMAGINACIJE

Predavanje

ČETRTEK, 2. AVGUST, OB 19:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Vstop prost!

PLATON IN ATLANTIDA

Predavanje

ČETRTEK, 16. AVGUST, OB 19:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Vstop prost!

ČUSTVENA IN SOCIALNA INTELIGENCA

Predavanje

ČETRTEK, 30. AVGUST, OB 19:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Vstop prost!

KNJIGE IN REPLIKE V PRODAJI

Knjige in replike lahko kupite v prostorih društva.

Lahko jih naročite tudi preko maila na info@akropola.org.

NAŠE KNJIGE

FORMAT 130 x 205 mm
64 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

FORMAT 130 x 205 mm
159 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

FORMAT 130 x 205 mm
102 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

FORMAT 105 x 148 mm
32 STRANI
MEHKA VEZAVA
CENA: 2 €

ARHEOLOŠKE REPLIKE

Arheološke replike so kopije motivov iz različnih časovnih in kulturnih obdobj in predstavljajo kulturno dediščino človeštva. Vsak posamičen izdelek je skrbno izdelan v ateljeju Nove Akropole. Vsaka replika ima tudi simboličen pomen, zato je lahko odlično darilo.

Grčija in Rim

Egipt

Slovenija

**PRIHODNOST PRIPADA TISTIM,
KI VERJAMEJO V LEPOTO SVOJIH SANJ.**

ELEANOR ROOSEVELT